

Razvoj in dragocenost
papeževih tiar

Tiaro, ki jo dobi novo izvoljeni papež ob svojem kronanju, nosi potem samo ob velikih svečanostih v cerkvi sv. Petra, pri drugih verskih obredih je okrašen s škofovsko kapo. V prvih krščanskih stoletjih v ostalem, kakor vse kaže, ni bila tiara znak papeževga dostojanstva, temveč trak okrog čela. Pozneje ga je nadomestila vzhodna škofovska kapa in šele v 11. stoletju se je pojavila krona, ki je bila sprva še preprosta. Bonifacij VIII. ji je dodal drugi obroč, Benedikt X. pa je v drugi polovici 11. stoletja ustvaril tiaro, kakršna je danes. V teku stoletij je postajal ta znak papeževga moči čedalje dragocenejši, dočim je bil do 13. stoletja preprost in včasih celo iz neplemenite kovine. Julij II., ki je ljubil zunanji sijaj, je nosil že čudovito zlato krono, ki je bila vsa posuta z dragulji. Med temi je bil rubin 120 karatov, nad njim pa biser neprecenljive vrednosti. Ta tiara je veljala 200 tisoč dukatov, po današnji vrednosti kakšne tri milijone dinarjev.

*

Zobovje kraljevega
morilca

Grobar na marsejskem pokopališču Saint-Pierre na južnem Francoskem je opazil, da je neki grob odprt. Preiskava je ugotovila, da so neznan storilec grob odprl, razbili krsto in uropali mrtvecu umetno zobovje. Gre za grob Petra Kelemena, morilca našega kralja Aleksandra in francoskega ministra Louisa Barthouja. Po strašnem dejanju je množica morilca linčala, miru pa ni ma niti po smrti.

*

Dojenček zadel dobitke

Neobičajna sreča se je nasmehnila delavcu M. Vaugardu iz Marseja na južnem Francoskem. Nekoliko ur potem, ko mu je žena rodila zdravega dečka, je dobila srečka, ki jo je bil stric podaril za malega nečaka, 75 tisoč frankov. Stric je sicer poskušal ta dar razveljaviti, pa se mu ni obneslo.

Avgust Senoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

8

»No, Jurij,« se je Luka hudobno pokašljaj, »napravljaj se, kakor da me ne poznaš, nekoč pa sva si bila dobra znanca. Menda si bolj kratke pameti pa si pozabil name. Ali se nič ne spominjaš, kako si me svoje dni marljivo iskal? E da, da, kadar je stiska, tedaj je tudi berač dober. Kaže, da je v tvojo hišo našla sreča in ti ni več treba pomoči. E pa hvala Bogu, ko ti je dobro v teh pasjih časih! Ali čuj, Jurij, onih šestdeset goldinarjev, a? Kaj je z njimi? Tu v moji torbi so zapisani. Zdaj mi jih boš vrnil. Potrebni so mi, hudo potrebni. Minula je žetev, koruza je že obrana in otava pokošena, ti pa se nič ne zmeniš. To ni prav, Jurij.«

»Kako da bi bil pozabil nate, kum Luka!« je dejal kmet ves skesen, »dovolj me peče, ker ti še nisem izplačal.«

»Seveda! Kajne, sram te je, Jurij, da si beraču dolžen?«

»Ne, Bog mi je priča, da ni tako. Vsak dolg peče človeka in mu ne da miru, ker ni prost, ni sam svoj.«

»Pa se oprost! Plačaj!«

»Plačaj, plačaj! To je lahko reči, ali kaj hočeš, če pride nesreča na človeka. Seno je Sava odnesla, otave nič bilo ni, ker je voda travnike zasula. Komaj nekaj koruze sem rešil. Čakaj, da to revščino poprodam, vrnil ti bom pošteno, kar sem ti dolžen.«

»Kaj še! Ne morem čakati,« je berač stresel glavo. »Denar mi je potreben.«

»Lepo te prosim, počakaj še! Če mora biti, dal ti bom pet goldinarjev za obresti, v dveh mesecih boš vse pošteno dobil.«

»Kaj še! Moj dragi Jurij, kje imaš pamet! Denar sem, denar — v osmih dneh! Obresti nočem, saj veš, da obresti v denarju ne jemljem.«

»Vem to, za obresti te mora imeti dolžnik na hrani. Ali ti nisem cele tri mesece pošteno dajal jesti in prenočišče tudi? Še nove opanke sem ti dal.«

»Res si, tako sva se tudi zmenila. Kaj mi tedaj obiraš svojo kašo in žgance? Ali ti je žal, da sem tri mesece na tvojem skednju spal?«

»Jedel si, kar sem sam jedel. Zakaj pa si šel na skedenj? Saj bi bil lahko tudi v hiši spal.«

»Jaz nikoli ne spim z ljudmi pod streho.«

»Zakaj ne?«

»To ti nič mar. Torej, da bo račun čist: v osmih dneh hočem denar, ali pa bo prišel, Boga mi, boben.«

»Nikar tako!« je prosil kmet. Toda Luka se je obrnil, ni se menil za kmeta in je mirno kadil, kakor da nikogar ni tu. Ko je Jurij videl, da je Luka danes slabe volje in da se ne da omehčati, je rekel »zbogom« in se je žalosten odplazil.

Luka je gledal izpod obrvi za Jurijem in je grizel bezgovo cevko svoje pipice. Medtem je prišlo mimo njega jedro boso deklet z zavihanimi rokavi, ki je nosilo od sosedovega studenca vrč vode. Bila je postavna, polna, živahna. Okoli bele platnene obleke je imela rdeč pas, na prsih so se ji lesketale koralde, njeni dve črni sijajni kiti pa sta bili zvezani z rdečim trakom. Lice ji je bilo podolgovato, temnopoltno, oči črne ko dve ostrogi in žive kakor žerjavica, gledala je jasno pred se — nikoli v tla in si je pela veselo pesem.

»Mara!« jo je poklical Luka.

»Kaj je, Luka?« je vprašalo deklet in obstalo.

»Daj, da se napijem iz tvojega vrča! Žejen sem postal.«

»Na, Luka, napijte se!« je reklo deklet, stopilo bliže in mu dalo vrč.

Luka je potegnil dva, trikrat pa je vrnil dekletu vrč in dejal:

»Hvala, Mara!«

»Bogu hvala!« je pokimalo deklet in menilo oditi.

»Kaj počne tvoj oče, kum Martin?«

»Zdrav je, hvala Bogu! Davi je bil v mestu, da bi se pogodil za čevljarjevo senožet pri potoku.«

»Eh, pri vas se torej letos pusti?«

»Da, hvala Bogu! Bolje je, kakor smo upali. Bog daj, da bi prihodnje leto ne bilo slabše!«

»To je lepo. Kako pa živina?«

»Zdrava, ne bojim se zime, ko je sena.«

»Ali si ti pri kravah?«

»Eh, kdo pa drugi? Odkar so mati umrli, so krave moja skrb. Toda mudi se mi, oče me čakajo. Zbogom, Luka!«

»Zbogom, Mara!« je odzdravil Luka, deklet pa se je udaljilo z drobnimi koraki.

S čudnim očesom je gledal za dekletom, ki se ji je dolgo, nabrano krilo prelivalo okoli močnega života. Gledal je in gledal za njo kakor lisjak, dokler se deklet ni izgubilo v dvorišče svojega doma, ki se je belo svetil med sadnim drevjem, edini v vsej vasi. Potem je gledal hišo od zgoraj in od zdolaj, kakor da jo z očmi meri.

Za hip se je zamislil in držal pipico v roki. Zopet je pogledal proti Marini hiši. Zdaj je potegnil iz pipice, toda tobak je bil ugasnil. Berač ga je jezno prižgal pa je vlekel in vlekel na vso moč in venomer gledal pred se v zemljo. Oči so mu švigale sem in tja po travi, nekaj je momljaj, pipica je spet ugasnila in Luka je strmel pred se in zapičil pogled v velik kamen kraj ceste.

Vzbudil ga je majhen, raztrgan možic, ki se je od zadaj čez polje priplazil. Bil je to mrk človeček s kuštravimi črnimi osivelimi lasmi in z razmršeno brado, s tenkim nosom in ostrimi črnimi očmi. Na glavi mu je tičal šiljast klobuček, na životu je imel umazano srajco in moder suknen telovnik z jajčastimi srebrnimi gumbi, pošvedrane noge pa so mu bile stisnjene v modre, zakrpane hlače in visoke močne škornje.

»Eee, Luka,« je šepnil prišlec, ko je razgrnil grmovje za beračem.

Luka je obrnil glavo in rekel:

»Kaj je, cigan?«

»Eee, Luka, dobri Luka, eee, zaslužil boš, boš videl. Štiri cvancigarice bodo padle v tvojo torbo,« se je zarežal cigan in dvignil štiri prste svoje roke, ki ji je bil palec odsekan.

»Govori, kaj je!«

»Eh, dva rjavca, vsak po štiri kopit, fina dlaka, živ ogenj. Pri Brežicah, eee, Luka, na paši sta stala, pa je cigo Jankovič mali, Bog pomagaj, razrezal vrvi in beži na Sotlo in čez Sotlo!«

»Pusti me, Ugarkovič! Če je ukradel konje, naj jih žene na sejem!«

»Nikar ne kvasaj, Luka, eee, žica je hitra, žandar je hud, oko si je izposodil od živega vraga.«

»Kje sta konja?«

»V Stenjevcu, eee, Luka. Saj veš, da cigan ne sme imeti lepih konjev. Ukradel jih je črni vrag, vpijejo ljudje, pa greš v arest, Bog pomagaj! Nocoj bo mesečina, konja prideta na Savo. Daj, Luka, eee, podaj se h kumu Lacku, naj počaka na dvakrat štiri kopita, da jih popelje v Lekenik in dalje na mejo, na Turško, v božjem imenu in za naše zdravje.«

»Pojdi zbogom! Nočem.«

»Nočeš? Pa kako, da nočeš, Luka, eee! Šest cvancigaric ti odštejem. Saj si zmerom potoval za cigane in ciganske posle in dobro je bilo.«

(Dalje sledi)

DARUJTE ZA PROSVETNI DOM NA
PREVALJAH V BLAGU ALI DENARJU!